UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Candidatus Abbreviatus Jurisprudentiae Sacrae, Hoc Est, Juris Canonici, Secundum Gregorii Papae IX. Libros V. Decretalium Explanati Summa, Seu Compendium

Pichler, Vitus

Augustae Vindel., 1733

Titulus XXXI. De Officio Judicis Ordinarii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-63440

Visual Library

per *c. 9. cit.* Niſi nempe per privilegium ſpeciale ipſi plus concedatur, v. g. conferre beneficia in Menſibus Papalibus, diſpenſare in certis gradibus conſanguinitatis ad Matrimonium &c. ut conceſſum eſſe perhibent Archiepiſcopo Salisburgenſi.

Dico 5. Officium & poteſtas Legati finitur 1. Revocatione Pontificis Legato debitè intimata, ſaltem poſt hujus egreſſum è provincia. per *l. 3. ff. de off. Præſ. c. 2. h. t. in 6.* 2. Egreſſu ſpontaneo ex provincia cum animo non revertendi. *c. fin. h. t. arg. l. 3. cit.* 3. Lapſu temporis præfixi, aut finitò negotiò, ad quod conficiendum miſſus eſt. *arg. c. 4. de off. deleg.* 4. Morte ipſius Legati: non tamen morte Pontificis. Quia juriſdictio Legati eſt ordinaria. *c. 2. cit.* dein Legati dicuntur eſſe *Sedis Apoſtolicæ*, quæ nunquam moritur. Officium tamen Legati Nati eſt perpetuum, & durat, quamdiu obtinet Dignitatem, cui annexum eſt.

TITULUS XXXI.

De Officio Judicis Ordinarii.

SUMMARIUM.

1. *Judex Ordinarius, præſertim Eccleſiaſticus, quis.*
2. *Papa eſt infallibilis, & ſuprema pollet poteſtate legislativa univerſali, etiam extra Concilium.*

3. Quæ

3. *Quæ ſit poteſtas Cardinalium.*
4. *Patriarcharum Minorum.*
5. *Archiepiſcoporum.*
6. 7. *& Epiſcoporum.*
8. *An & quando in Exemptos.*
9. *Quæ ſit Prælatorum Regularium.*
10. *Et Parochorum poteſtas & officium.*

1 JUdex *Ordinarius*, utì dictum *tit. XXIX.* eſt, qui exercet jurisdictionem ordinariam, ſeu nomine proprio, & vi officii, v. g. Prælaturæ, Magiſtratûs &c. quem gerit, nec vices agit alterius, ut Delegatus, & Legatus. In Statu Eccleſiaſtico alii Ordinarii ſunt ſuperiores Epiſcopis, utì Papa per totum Mundum Chriſtianum, tanquam Paſtor omnium fidelium à Chriſto conſtitutus per verba, *paſce oves meas. Jo. 21.* item Cardinales, Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi ſeu Matropolitani: alii ſunt ipſi Epiſcopi; ac alii inferiores Epiſcopis, utì Vicarii Generales, Prælati Regulares, Parochi.

2 Dico 2. Summus Pontifex non tantùm eſt infallibilis in definiendis Fidei dogmatis, ſed etiam ſuprema pollet poteſtate & jurisdictione ſpirituali in omnes Chriſti fideles, ita ut per leges obligare omnes poſſit, etiam extra Concilium Generale. Patet ex textibus Scripturæ Sacræ. *Rogavi pro te* (Petro, & ejus in Pontificatu Succeſſoribus dixit Chriſtus) *ut non deficiat fides tua. Luc. 22. Portæ inferi non prævalebunt adversùs eam Matth. 16.* nempe Eccleſiam, quam Pontifici Chriſtus regendam commiſit: *tibi dabo claves regni cœlorum: quodcunque ligaveris ſuper ter-*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

terram, erit ſolutum & in cœlis: & quodcunque ſolveris ſuper terram, erit ſolutum & in cœlis. Matth. 16. cit. Paſce oves meas. Jo. 21. Ubi notandum, quòd Chriſtus ſoli Petro in ſingulari, licèt præſentes fuerint & alii Apoſtoli ac Diſcipuli, dictam infallibilitatem promiſerit, & illimitatam poteſtatem ligandi, ſolvendi, paſcendi dederit, adeóque ſoli in Cathedra Petri ſucceſſori ſeorſim, & independenter ab aliis Eccleſiæ Prælatis, ac Epiſcopis, in Concilio Generali congregatis: ergo Papa, etiam extra Concilium Generale, cujus Superior & Caput eſt conſtitutus à Chriſto (cùm Epiſcopi in Concilio Generali congregati maneant oves Chriſti, quas omnes Petro ſubjecit, & paſcendas commiſit idem Chriſtus) prædicta omnia poteſt, ita ut ab ejus ſententia appellari nequeat, cùm non habeat ullum Superiorem in terris etiam Concilium: imò nec ad Chriſtum, cùm à Vicario, qualis eſt Papa reſpectu Chriſti in terris, ad Principalem non detur appellatio, ut ad *titulum XXVIII.* dictum.

Objic. Papa eſt pars Eccleſiæ: ergo eſt minor totâ Eccleſiâ, quam repræſentat Concilium Generale, & nihil poteſt in ipſum Concilium Generale. ℞. *trans. ant. diſt. conſ.* eſt minor extenſivè, h. e. in Concilio Generali ſunt plures Prælati & homines. *c. conſ.* eſt minor intenſivè, auctoritate, infallibilitate, poteſtate, præſertim reſpectu Concilii ſine Papa aſſociato tanquam Capite ſumpti. *n. conſ.* Totam infallibilitatem, vim, & efficaciam conſequitur Concilium Generale ab influxu Papæ aſſiſtentis, dirigentis, & approbantis, ſine quo

nihil

nihil poteſt Concilium. Si hoc jungatur Pontifici, accedit major auctoritas humana, non divina. Cœterùm Papa in ſuo territorio temporali obtinet quoque poteſtatem temporalem ſummam, ſicut Principes Sæculares Summi in ſuis territoriis.

3 Dico 2. *Cardinales*, præterquam quòd aſſiſtant Pontifici conſiliô & auxiliô in regenda Eccleſia Univerſali, & eligant hodie Pontificem, eáque facere poſſint Sede Papali vacante, quæ ſunt neceſſaria ad defendendam Eccleſiam. per *c. 3. de Elect. in 6. Clem. 2. eod.* in Eccleſiis ſui Tituli obtinent jurisdictionem quaſi-Epiſcopalem, ita ut circa ſubditos ſuarum Eccleſiarum quoad actus jurisdictionis omnia poſſint, quæ Epiſcopi in ſuis diœceſibus, etſi tantùm ſint Diaconi. per *c. 11. de major.* Plus non legitur ipſis conceſſum, imò nec vacante Papatu ſuccedunt in jurisdictionem Papæ. *Clem. 2. cit.* Sicut tamen Capitulum Sede Epiſcopali vacante ſuccedit in jurisdictionem Epiſcopi.

4 Dico 3. *Patriarchæ Minores*, utì Venetus, Aquileienſis &c. item *Primates*, qui ab ipſis non niſi titulô & nomine differunt, præter jurisdictionem Epiſcopalem in ſuas diœceſes, ſunt etiam Judices Ordinarii Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum ſui diſtrictûs. per *c. 9. h. t.* exceptis tamen hodie cauſis criminalibus, quas Trid. *ſ. 24. c. 5. de ref.* ſi majores ſint, nempe depoſitionem vel privationem promerentes, à ſolo Papa, minores verò à Concilio Provinciali, vel ab illo deputatis, cognoſci ac terminari voluit. Præterea iisdem Patriarchis nulla competit poteſtas immediatè in ſubditos dictorum

rum Archiepiſcoporum & Epiſcoporum. *c. 9. cit.* utì nec Archiepiſcopis in ſuorum Suffraganeorum ſubditos, quod ſtatim exponam, Dixi, *Patriarchæ minores:* nam quatuor *majores* per Orientem, nempe Conſtantinopolitanus, Alexandrinus, Antiochenus, & Jeroſolymitanus, hodie tantùm ſunt titulares; cùm eorum provincias & Eccleſias teneant Pagani. De Patriarcha Romano per totum Occidentem, qui eſt Epiſcopus Romanus, ſeu Summus Pontifex, nihil attinet ampliùs dicere.

Dico 4. *Archiepiſcopi* præter jurisdictionem 5
Epiſcopalem, quam habent in ſuas diœceſes, aliis Epiſcopis communem, ſunt etiam Judices Ordinarii ſuorum Suffraganeorum, ſeu Epiſcoporum ſuæ provinciæ. *c. 11. h. t. c. 54. de appellat. c. 1. de off. Vicar. in 6.* exceptis tamen hodie iterum cauſis horum Epiſcoporũ criminalibus juxta Trid. *lo. cit.* Quámvìs autem obtineant jurisdictionem in ipſos Epiſcopos ſuæ provinciæ, eorúmque Vicarios, quoad perſonas ipſorum, in ſubditos tamen illorum immediatè jurisdictionem non obtinent. *c. 11. cit. & c. 1. eod. in 6.* extra hos caſus. 1. Quando actualiter viſitant diœceſes ſuorum Suffraganeorum; ſed tunc cum ſuis limitationibus. *c. 1. & fin. de Cenſib. in 6. c. 1. de pœnis in 6.* & Trid. *ſ. 24. c. 3. de ref.* 2. Quando ſubditi appellant à ſuis Epiſcopis vel Vicariis ad Archiepiſcopum. *c. 3. de appel. in 6.* 3. Quando Suffraganei ſunt negligentes in collatione Beneficiorum. *c. 3. de ſuppl. negl.* 4. Quando iter inſtituunt per diœceſes ſuorum Suffraganeorum; tunc enim poſſunt ſolenniter benedicere populo, ſicut ubique, etiam in loco exempto, celebrare in ponti-

tifi-

tificalibus, & curare ſibi crucem præferri &c. *Clem. 2. de privil.*

6 Dico 5. *Epiſcopi,* qui ordinariam in ſua diœceſi & ſupremam poteſtatem ſpiritualem obtinet in Clerum & populum, etiam principem, atque etiam *Ordinarius loci* vocari conſuevit, officium eſt partialem Eccleſiam regere. *Act. 20. v. 21.* & Summum pontificem juvare juxta menſuram poteſtatis ab eo ſibi conceſſæ; nam Epiſcopi *ſunt vocati in partem ſolicitudinis, non in plenitudinem poteſtatis. can. 12. cauſ. 2. q. 6.* item diœceſanos inſtruere in rebus Fidei, Verbô Divinô paſcere, Sacramenta, præſertim Pœnitentiæ, adminiſtrare vel per ſe, vel per alios idoneos, corrigere exceſſus Regularium extra Monaſteria degentium, viſitare Eccleſias & diœceſin &c. *c. 15. h. t.* Trid. *ſ. 5. c. 2. de ref. ſ. 6. c. 3. 4. de ref. ſ. 21. c. 4. 6. &c. de ref.*

7 Dico 6. Epiſcopi poteſtas eſt duplex, *Ordinis,* vi cujus conſecrat Eccleſias, confert Ordines, & Sacramentum Confirmationis, ſolenniter benedicit &c. & *Jurisdictionis,* vi cujus in ſua diœceſi poteſt omnia, ad jurisdictionem pertinentia, quæ Papa in tota Eccleſia, exceptis tamen iis, quæ Pontifici ſpecialiter ſunt reſervata, & quæ ſunt Juris Communis. *c. 1. & fin. de offic. Archipresb. c. 16. h. t. Clem. 1. eod. &c.* In ſpecie autem poteſt 1. Ferre leges & ſtatuta. 2. Cognoſcere & decidere omnes cauſas ad forum Eccleſiaſticum pertinentes, invocatô etiam, ſi opus ſit, ad id brachiô Sæculari. 3. Punire malefactores. 4. Turbantes ſuam jurisdictionem excommunicare, & alias ferre cenſuras, atque ab iisdem abſolvere.

vere. 5. Inſtituere & deſtituere Clericos Beneficiatos. 6. Conferre beneficia. 7. Diſpenſare in votis non reſervatis, obſervatione feſtorum & jejuniorum, denuntiationibus Matrimonio præmittendis, relaxare juramenta &c. viſitare diœceſim, Eccleſias, Beneficia, Monaſteria, Collegia, & Hoſpitalia non exempta &c. Poteſtatem jurisdictionis acquirit per *Confirmationem*, Ordinis per *Conſecrationem*. Multi Interpretes ex *c. 16. h. t.* totam Epiſcopi poteſtatem reducunt ad duplicem *legem, diœceſanam* nempe, & *jurisdictionis*: ad hanc referunt omnia, quæ ex parte Epiſcopi conſiſtunt in dando & faciendo, ſive ſint actus Ordinis ſive Jurisdictionis, utì conferre Ordines, conſecrare templa, ferre ſententias, diſpenſare, punire, & alia facere, quæ jam recenſuimus, omiſſis tamen plurimis, quæ videri poſſunt apud Barb. *de off. & poteſt Epiſcopi.* Ad *legem diœceſanam* verò, quæ ex parte Epiſcopi conſiſtunt in recipiendo, utì ſunt exigere Cathedraticum & Synodaticum, ſubſidium charitativum, quartam decimationum, quartam mortuariorum ſeu *portionem Canonicam*, procurationes in viſitatione diœceſis, ſeu moderata victualia. &c. Sed ab hac lege diœceſana exempti ſunt omnes Regulares & Monaſteria, aliàs etiam non exempta à jurisdictione Epiſcopi. *can. 1. q. 1. can. 8. q. 3. cauſ. 10.* exceptis procurationibus viſitalibus.

Dico 7. Epiſcopus jure extraordinario & de- 8
legato in multis caſibus etiam in Regulares, aliàs per generale privilegium ab ejus jurisdictione exemptos, jurisdictionem obtinet, & quidem de *Jure Novo Tridentini* in his caſibus. 1.

Quoad editionem librorum ſine approbatione Ordinarii. 2. Quoad viſitationem & correctionem Regularium extra Monaſterium habitantium. 3. Quoad prædicationem Verbi Divini in eorum Eccleſiis curatis. 4. Quoad reparationem Eccleſiarum Parochialium. 5. Quoad celebrationem Miſſæ extra Eccleſias non faciendam. 6. Quoad Ordinationem, & prævium examen Ordinandorum, niſi quoad hoc ſpeciali privilegio muniti ſint. 7. Quoad approbationem in ordine ad Confeſſiones Sæcularium audiendas. 8. Quoad Cenſuras in Eccleſiis publicandas, ſi ita petat Epiſcopus. 9. Quoad obſervationem feſtorum diœceſis. 10. Quoad promulgationem Indulgentiarum non faciendam ſine conſenſu Ordinarii. 11. Quoad clauſuram & gubernationem Monialium, quæ non ſunt ſub Ordinis Prælatis &c. Vid. Trid. *ſ. 4. 5. 6. 7. 22. 23. 24. de ref.* Idem de *Jure Antiquiore* in cauſa hæreſis & criminum ad S. Inquiſitionis tribunal pertinentium. *c. 9. §. fin. de hæret.* in executione ultimarum voluntatum. *Clem. un. de Teſtam.* quoad Sacramenta Euchariſtiæ & Extremæ unctionis non conferenda (extra neceſſitatem extremam) conferenda parochianis ſine licentia Parochi. *Clem. 1. de Privil.* in petitione Chriſmatis, conſecratione Eccleſiarum, & omnibus, quæ ſunt Ordinis Epiſcopalis. *c. 19. de Præſcr.* quoad Confeſſarios Monialium, quoad electionem Abbatiſſæ, cui per ſe vel per alium præeſſe poteſt cum Superioribus Regularibus. Vid. Barboſ. qui *de Off. & Pot. Epiſc. alleg. 105. à n. 14.* refert 52. caſus, & Chokier, qui *de Juriſd. Ord. in Exempt. to. 1. p. 2. q. 45.*

ad-

adducit 116. caſus, in quibus Exemptos ait ſubjectos eſſe Epiſcopis.

Dico 8. *Prælati Regulares* in ſuos Religioſos præter poteſtatem dominativam propter votum obedientiæ etiam habent jurisdictionem ordinariam quaſi-Epiſcopalem in foro tam externo quàm interno. Sumitur ex *c. 2. de ſent. Excomm.* & communi DD. Ut adeò Epiſcopus quoad ea, quæ ſpectant ad diſciplinam domeſticam, obſervationem Regularum, Votorum, modum vivendi, officia, promotiones, coërcitiones Religioſorum ſe immiſcere nequeat. per *c. 5. de tempor. ord.* niſi fortè diſcretio Prælati non ſufficiat. per *c. 2. cit.* vel niſi Prælatus Regularis negligens ſit, aut niſi Religioſus extra clauſtra degens ſcandalosè delinquat. Trid. *ſ. 6. c. 3. de ref.* Dixi, *Prælati Regulares*, nempe Abbates, Generales, Provinciales, & Superiores locales. Abbatiſſæ autem, & Præfectæ Monialium pollent quidem in ſuas ſubditas poteſtate dominativâ, gubernativâ, œconomicâ, & maternâ, vi cujus poſſunt Monialibus præcipere, delinquentes corrigere, officia dividere, bona temporalia adminiſtrare, & alia agere, quæ cuivis Matrifamilias competunt; jurisdictionem tamen propriè ſpiritualem, quæ ſupponat *Ordinem Sacramentalem*, non habent, imò nec ex diſpenſatione Papali ejusdem capaces ſunt; licèt ipſis non malè tribuatur aliqua jurisdictio ſpiritualis impropriè talis in ordine ad præcipiendum ea, quæ ad ſalutem animæ, & Regularum obſervationem pertinent, cùm talem poteſtatem videatur exigere utilitas ſpiritualis, & ſalutare regimen Monialium.

Dico 9. *Parochi* (ſeu *Curionis*, *Plebani*, *aut proprii Sacerdotis*) ſicut jurisdictio eſt ordinaria pro foro interno in ſuos parochianos, non in externo, *gl. in can. 38. cauſ. 11. q. 1.* communiter recepta; ita officium eſt per ſe ipſum, vel (ſi impeditus eſt) per alios idoneos ſuis parochianis administrare Sacramenta Baptiſmi, Extremæ Unctionis, Pœnitentiæ, Euchariſtiæ, Matrimonii: diebus Dominicis & feſtis quibus populus tenetur audire Sacrum, celebrare Miſſam: iisdem diebus Dominicis & feſtis ſuos ſubditos inſtruere Verbô DEI & rebus ad ſalutem neceſſariis tum in Catecheſi tum dicendo pro concione: habere certas Matriculas, videlicet librum, in quo diligenter annotet eos, qui ex ſuis parochianis contraxerunt Matrimonium cum teſtibus, die, & loco; item librum, in quo deſcribat omnes baptizatos cum eorum parentibus, patrinis, anno & die, ut de contracta cognatione ſpirituali inter certas perſonas legitimè conſtare poſſit; & propter eandem rationem deberet etiam ita deſcribere Confirmatos cum eorum parentibus & patrinis. Aliqui etiam requirunt librum mortuorum, ſeu in parochia ſepultorum. &c. Sumuntur hæc ex *can. 8. cauſ. 16. q. 1. c. 2. de Parochiis.* Trid. *ſ. 5. c. 2. de ref. ſ. 24. c. 1. & 2. de ref. Matrim.* Volebant olim aliqui, quòd parochiani ſint obligati diebus feſtis & Dominicis audire Sacrum in Eccleſia parochiali, aliàs non ſatisfacturi præcepto Eccleſiæ, ſi alibi audiant: quibus etiam favere videtur *c. 2. cit. & Extrav. 2. de Treuga. int. comm.* Verùm hanc obligationem, ſiqua fuit aliquando, pridem ſuſtulit tum univerſalis conſuetudo in contrarium, tum pri-

privilegia Ordinum Religioſorum, per quæ indulgetur omnibus audire Sacrum etiam diebus feſtis apud Religioſos, utì & Euchariſtiam, ſaltem extra tempus Paſchale, ſumere, imò ſua peccata confiteri etiam tempore Paſchali apud Mendicantes Ordines Regulares, tum Trid. *ſ. 22. in Decreto de obſerv. & evit. in celebr. miſſ.* ubi populum *monendum* (non cogendum) ait, ut ſaltem Dominicis diebus & majoribus feſtis ad ſuas parochias accedant.

TITULUS XXXII.

De Officio Judicis.

SUMMARIUM.

1. *Judicis jurisdictionalis officium Nobile & Mercenarium.*
2. *Quis poſſit eſſe Judex.*
3. *In quo conſiſtat ejus officium Mercenarium.*
4. 5. *Non poteſt condemnare Juridicè probatum Reum, quem privatim ſcit eſſe innocentem.*
6. *Debet ſupplere, quæ Juris, non, quæ Facti ſunt.*
7. *An poſſit acceptare munera, ſportulas, xenia.*
8. *Ad quid teneatur malè judicans.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN